

SVERIGE

Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse,
Angående Några omständigheter
rörande then Religions Frihet, som
bewiljad är i anledning af 7 §. uti
Sweriges Rikes Ständers Beslut, giordt,
samtykt och förafskedadt p

1781

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kongl. Maj:ts

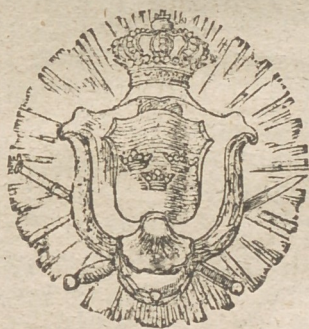
Nådiga

S u n g ö r e l s e ,

Angående

Några omständigheter rörande then
Religions Frihet, som bewiljad är i anledning
af 7. §. uti Sveriges Rikes Ständers
Beslut, giordt, samtykt och förasskedadt
på then Allmänna Riksdagen, som hölds i
Stockholm then 26 Januarii 1779.

Gifwen Stockholms Slott then 24 Januarii 1781.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:tis.

SEDERHOLM, Trykt i Kongl. Tryckeriet, 1781.

Kgl. förordn.
1. saml.
1781-01-24

1871

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

S GUSTAF med Guds
Nåde Sveriges, Götthes
och Wendes Konung ꝛ. ꝛ. ꝛ.
Arfwinge til Norrige, samt Hertig
til Schleswig Hollstein ꝛ. ꝛ.

Göre weterligt, at, så Wi, ifrån Wårt första tilträde til
Wåra Faders Thron, altid varit sorgfällige, at, med bibe-
hållande af Wår Religions renhet, utsprida Evangelii Ljus
igenom sådana Författningar, som, under Guds milda nåd
och wålsignelse, på en gång kunna föröka Thes sanna dyrkan
och befordra Wåra trogna Undersåtares timeliga wålfärd;
hafwe Wi ock altid ansett en Fri Religions-Öfning blifwa then
säkraste utwäg, at winna så wigtiga ändamål. Wi hafwe
thertil blifwit upmuntrade af thet tilstånd Fremlingar fordom
ägde, at bo ibland et Folk, som af then Högste Lagstiftaren
omedelbarligen fått emottaga sina Lagar, och, när en i thetta
Land länge erkänd och beklagad folkbrist hindrat Handel och
Nåringar at winna en nödwändig widd och fullkomlighet, har
tillika angelägenheten wisat sig, at öka både antalet af Rikets
Innewånare och thes penninge-rörelse. Sådane fördelar
hafwa redan the wålbeståldte Scater wunnit, hwarest Samwets-
friheten, til menckligheters heder, nästan almänt blifwit in-
förd, och Wi räkne åfwen Sielfwe med nöje ibland tresna och
rede-

redeliga Undersåtare uti alla Stånd, efterkommande af en
fremmande Religions Förwandter, som, fördrefne ifrån sin
fädernes bygd för sin tros bekännelse, härskades blifwit emot-
tagne, och dels infört i landet sin ansenliga förmögenhet, dels
med sina kunskaper förbättradt en af Rikets nyttigaste nä-
ringar. Wi äre nogsammt försäkrade, at Wåre Glorwördig-
ste Företrädare, Sveriges Framfarne Store Konungar, til
thetta ämne stråkt Sin upmärksamhet; men, om Konung
Gustaf I, sfslofatt, ibland andra wigtiga wärf, äfwen at ut-
rota wantro och widskapelse, funnit then Evangeliska Lära,
Han Sielf i Riket infört, för sit bestånd och tilwänt icke med-
g siva andra Religions Öfningar ibland et Folk, som, insvept
i ofunnighetens mörker, nyß emottagit the himmelska san-
ningar, kanske mera af lydnad än öfwerlygelse, och som,
utan egna omdömen, tilgifwit sina förra bruk och plägseder,
lätteligen funnat åter förledas, helst under then tid, theas
Lärare til sin egen underwising nödwändigt behöfde: Och,
om Konung Gustaf Adolph, som upoffrade Sit dyra lif under
et krig, hwilket han i Religionens namn börjat, icke funnit at
utföra Sina affigter; Så hafwe Wi theremot funnit Öß i tilstånd
at företaga thetta angelägna ärende, under et ljufligt fredslig
n efter en lycklig förening af söndrade sinnen, sedan, uti
et af wetenskaper uplyst tidewarf, Religionen blifwit fullkom-
ligen stadgad i Swenska Måns hertan, och Wi til Wårt Pre-
sterstaps både nit, lärdom och upmärksamhet kunne draga
thet fullkomligaste Nådiga förtroende. Öß har förthenkul
icke funnat återstå någon annan betänkelighet, än then, som
upkommit under et ömt affeende uppå Wåra trogna Underså-
tares tänkesätt och omdömen. In heldre Wi härutinnan we-
lat lämpa Öß efter theas egen önskan, in behageligare har
thet söljakteligen varit Öß, at, under sist öfwerståndne Riks-
dag, emottaga af Riksens så församlade Ständer en under-
dånig Proposition i thetta ämne. Wi förklarade Öß wäl ge-
nast med nöje antaga thetta Ständernes underdåniga tilstör-
tande.

lande, under the wilkor som therwid blifwit utstakade, jemte hwad Wi Sielfwe sunno nödiat at tillägga, och Wårt Nädi- ga bifall har afwen uti Riksdags- Beslutet blifwit intagit: men angående werckställigheten theraf, hafwe Wi icke kunnat undgå at ytterligare stadga och förordna.

Wi wele förthenstul härmed samt igenom thetta Wårt Öpna Bref och Påbud, til alla wederbörandes esterrättelse, så in- som utom Riket, almänneligen fungöra och tillkänna gifwa, thet Wi öfwer hela Wårt Rike, med thes underlig- gande Provincier, tillåtit, under en fri och otwungen Reli- gions- Öfning, en fullkomlig Samwets- frihet. Wi försäkre tillika, at the af fremmande Religioner, som antingen sig här i Riket nedsatt eller framdeles sig härstädes nedlåta, skola icke allenast niuta sin Religions Frihet, på sätt och med wilkor, som therom nu faststälde blifwer, utan the skola jemwäl altid uti Wårt och Wåra Esterträdares Konungliga hägn och be- skydd wara inneslutne, samt äga then säkerhet för lif och egen- dom, som Wåra Egna Undersätare, ester Sweriges Rikes Lag, tillkommer.

Rikens Ständer hafwa i underdånighet förbehållit sig:

1:o At the af fremmande Religion, som willa hit i Riket inflytta at härstädes bygga och bo, ej måge, under någon fö- rewändning, antagas i Rikets höggre eller lägre embeten och fyllor.

2:o At the ej måge på något ställe i Riket inrätta Publique Scholæ- hus, eller Underwisingss- ställen, til sin Läras ut- widgande.

3:o At them, i sådant affeende, ei må tillåtas antaga eller affända Missionairer inom eller utom Riket.

4:0 Att Kloster ej måge inrättas och Munkar ej tillåtas eller admitteras, af hwad Religion och Sect the wara måge.

5:0 Att Judar ej må tillåtas hafwa sin Synagoga på flera ställen i Riket, än Stockholm, samt högst två eller tre andra större Städer, hwarest the, under en bättre Police, kunna wara under en waksamare tillsyn.

6:0 Att the af fremmande Religioner öflige almänne Processioner och Ceremonier må them förbiudas, til undwikande af förförande anledningar til willfarelser och förargelser ibland the enfaldigare.

7:0 Att, hwad som uti Missgernings-Balkens 1. Cap. 3. §. stadgas om then, som affaller ifrån Wår rätta Evangeliska Lära och träder til en willfarande, måtte på thet nogaste hand, hafwas.

8:0 Att ingen af fremmande Lära må någon Riksdagsmanna Rätt åtniuta.

Uti thesa wilkor hafwe Wi wäl redan ingått, men afte icke thesto mindre nödigt, at them härmed ytterligare stadfästa, jemte hwad Wi så genast förklarar angående Tryck-Friheten, at then icke får sträckas til sådana böcker, som antingen förswara fremmande Religions-Satser, eller i någon måtto strida emot Wår rena Religions dyra Grundfanningar, och såmedelst kunna göra en mindre uplyst almänhet willrådig. Thestom wele Wi åfwen härmed stadga, at then af fremmande Religions-Förwandter, som

1:0 Talar förklenligt om Wår Tros-Bekännelse, Wår Gudstienst, Wåra Kyrko-Författningar, Ceremonier och Läro-Ståndet, plittar ifrån Tio til Femtio Dal. S:mt, alt som brottet är til: sker thet annan gång; böte dubbelt.

2:0 Then

2:0 Then som intalar någon sina Religions-satfer, eller utspri-der sina Legender, pliktar första gången Et Hundrade Dal. S:mt, och andra gången ligge thet i tveböte.

3:0 Tvingar Husbonde eller Förmansthen, som under hans lydno står, men til Lutherst Församling hörer, at bivi-sta eller deltaga uti fremmande Religions-Förwandters offen- teliga eller enskilda andakts-öfningar; ware sörfallen til Tu Hundrade Dal. S:mts böter, och hafwe tienaren frihet at ge- nast utur tiensten skiljas: ersätte ock husbonden hans skada theraf. Lockar någon andra til deltagande uti fremmande andakts-öfning och affall från then Luthersta Läran; plikte äfwen Tu hundrade Dal. S:mt: låter han sig theraf ej råf- ta, miste then förmon at här i Riket wistas.

Theremot wilje Wi, för nu och tilkommande tider, them i Näder bewilja:

1:0 At, som ofwan förmält är, niuta alla Medborgerliga Fri- och Rättigheter, then undantagen, at i Rikets Embeten och Tienster eller som Riksdagsmän nyttjade warda; hwilken förmon dock icke wägras theras barn, så snart the öfwergå til Luthersta Församlingen.

2:0 At så bygga sina egna Kyrkor, på sätt likwäl, som Wår Nådiga Förordning om Publique Byagnader, af d. 31 Julii 1776, förmår, at nemligen, sedan desseinerne och om- kostnads-förslagen blifwit af Wårt Öfwer Hof-Intendents-Embete öfwerfödde och granskade, the til Wårt Nådiga gillande och stadsåstelse anmålās, hwarförutan ingen hwarken nybyg- nad eller större reparation får företagas.

3:0 At så förefse sina Kyrkor med Klocker och egna Begräf- nings-platser.

4:0 At til sina Församlingar falla ordentelige egna Lä- rare, af sin Religion.

5:0 At,

5:0 Ut, när Föräldrarne äro af en och samma Religion Barnen af theas Präster och med theas Ceremonier måge döpas, samt i samma Religion upfödas.

6:0 Ut the wid Brude-wigfler niuta samma frihet när ingenthera Contrahenten är Luthersk, allenast trenne Ösningar förut af Predikostolarne, efter Sveriges Lag, för sig gått.

7:0 Ut the likaledes, efter sit sätt, få förrätta Kyrko-tagningar och Begravnningar.

I anseende til meranämnde af Rikens Ständer föreslagna och af Öf i Råder gillade wilkor, hafwe Wi i Råder profwat, til undwikande af twister och omwisshet, nödigt them i så måtto förklara:

1:0 Ut, ehuru fremmande Religions-Förwandter ingalunda få inrätta Publique Scholæ-Hus eller Underwifnings-Ställen, them likwäl icke betages, at, hos sina ordenteliga Lärare eller andra enskilda Personer, låta underwisa sina egna barn.

2:0 Ut Förbudet emot Missionairers antagande och afsändande inom eller utom Riket, hwilket, angående sådana anstalter, som syfta på theas Religions utspridande, eller tilfällen at göra Profelyter, bör med yttersta stränghet handhafwas, theremot icke må hindra theas Lärare, at, efter kallelse, besöka sina egna Religions-Förwandter på sådana ställen i Riket, ther the icke hafwa Kyrkor och Församlingar inrättade, samt betiena them med Barn-dop, Communion, Wigsel, Kyrko-tagning och Begrafning, efter sit sätt.

3:0 Ut Förbudet emot almänna Processioner och Ceremonier endast sträcker sig til Pubique Platser, Torg och Gator, men ingalunda til inwigning af theas Kyrkor, Kyrkogårdar,
Kloc

Kloster eller någon af theas Ceremonier, som inom slutna
Kyrko- och Kyrkogårds-Portar kan fö. rättas, och

4:0 Angående theas Riksdagsmannas-Rätt, har thet
undfallit Riksfens Ständer, at the Reformerte redan, i anled-
ning af Kongl. Rungörelsen under then 27 Augusti 1741,
then samma åtniutit, i anledning hwaras the ock hädanefter
therwid nödwändigt böra bibehållas: men tå, enligt Riksfens
Ständers underdåniga tillstyrkande, alle andre fremmande
therifrån uteslutas; prófwie Wi them, såsom medlemmar af
Staten, ehuru icke af Församlingen, ingalunda tünna för-
wågras at deltaga uti Riksdagsmans-Walen, emedan, un-
der friheten af närwarande Regerings-Sätt, hwar och en,
inom the Stånd som til Riksmöten sända Fullmägtige, bör,
utan intrång, en så betydande rättighet til godo niuta.

För öfrigit warda Wåre Undersätare allswarligen åt-
warnade, at icke förneka fremmande Religions-Förwandter
et fritt tillträde til Wår Offenteliga Gudstienst, wid plikt af
Tio Dal. S:mt. För åstadkommen förwaraelse wid theas
Gudstienst, böte then skyldige Tiugu Fem Dal. S:mt.
Brytes then fred, hwar åger til och ifrån samt under Offen-
telig Gudstienst; plikte, som 18. Cap. Misgjernings Balken
i thesa fall stadgar. Then som hådar theas särskilta Menin-
gar eller Heliga Bruk, böte, efter brottets beskaffenhet och
omständigheterna, ifrån Tio til Femtio Dal. S:mt, hwilka
böter andra gången fördubblas. För then, som i Sam-
qwäm angriper fremmande Religions-Twister, ware Lag
samma.

Wid thetta tilfålle hafwe Wi åswen låtit Ök föredragas
the, efter Reformationen, utkomne Kongl. Försåkringar,
Stadgar, Bref och Förordningar angående Religionen,
samt Riksfens Ständers gjorda Föreningar och Beslut; Och,
som Wi theribland funnit några emot en Fri Religions-Öf-
ning

ning aldeles fridande, så förklare Wi alla sådana, hwilka med thetta Wårt uppå Rikets Ständers underdåniga tillstyrkande grundade Beslut icke kunna förenas, härigenom wara til sin kraft och werkan aldeles uphåfne.

Wi erkänne otwungit swärigheten, at kunna förutse alla the händelser hwartil themne Författning kan gifwa anledning, och afwen omöjeligheten, at, för hwarje af them, stadga något särskildt: Men, så Wi i thet föregående tydeligen ådagalagt, huru Wår Nådige affigt warit och är, at lemna fremmande Religions - Förwandter all then frihet, som, utan skada för Wår Sanna Religion, utan ändring i Rikets Lagar och utan någon af Wåra Egna Undersåtarens försång, möjeligen kunnat bewilljas, och, så Wi på sådan grund här nedansföre förordnat om några af them, förmode Wi at the öfrige, under tillämpning theras, lätteligen kunna afhielpas.

The Äktenskap, som emellan Personer af olika Religion kunna ingås, hafwa först ådragit sig Wår upmärksamhet. Swad Kyrko-Lagens 15. Cap. 8. §. stadgar om Presterskaps skyldighet at slitigt afråda sådana Äktenskap, må them och hädanefter åligga, ehuru ofta erfarenheten wisat sådant wara förgåfwes: Frågan, i hwilken Religion Barnen böra upfödas, anse Wi för then wiqtigaste.

Swad the Reformerte beträffar, är redan stadgadt igenom Kongl. Brefsivet af then 21 Aug. 1765, at, när Mannen är Lutherst och Qwinnan Reformert, Barnen owilkorligen upfostras i then Luthersta Låran, men, när Mannen är Reformert och Qwinnan Lutherst, bör innan wigfelen en öfwerenskommelse träffas inför Consistorium, i hwilkenthera Religionen Barnen skola upfostras, och, om thetta icke skedt, Fadren hafwa frihet at upfostra sina Barn i then Religion han bekänner; hwilken frihet Wi nu icke eller welat instränka, utan endast therutinman göra then förändring, at öfwerenskommelsen upwisas icke i Consistorio, utan i Stockholm

inför Szwier-Ståthållare och i Landsorterne inför Landshöf-
dinge-Embeter.

Och, som Wi icke funnit något annorlunda, utan et be-
synnerligt twång, kunna sådana Giftermål med
Græker, Catholiquer eller andra Religions - Förwandter,
hwilke icke hafwa några redan gifna löften at sig åberopa; så
wele Wi åfwen i alla fall låta förblifwa på sätt, som i ofwan-
berörde måtto om the Reformerte sagdt är.

Ordentelige Åkten-skaps-förord i thetta ämne, intagne
uti Szwier - Ståthållare- eller Landshöfdinge - Embeternes
Protocoller, blifwa tienligaste medel at förekomma alla twi-
ster, och thet åligger thesfore Presterskapet, at, innan Lys-
ningar utgifwas, så mycket möjligit är och med godo ske kan,
yrka och besordra sådana Contracter.

Dåta barn, som niuta almannt understöd, upfödas,
utan affeende på mödrarne, i then Luthersta Låran.

Mindre betydande hafwe Wi funnit, hwilken, wid the i
fråga warande giftormål, skal förråtta wigslen: men, at fö-
rekomma all twist, hafwe Wi pröfwat themed böra förhållas
på sätt, som hittils öfligit varit, at wigslen förråttas med
the inom båda Contrahenternes Församling brukeliga Cere-
monier; dock wid särskilta tillfällen.

The fremmande Religions - Förwandter, hwilke uti
Landsorterne nedfatta sig til så ringa antal, at the icke kunna
utgöra en Församling och underhålla egna Prester, böra ofel-
bart anmäla sig och sit husfolk, theas födelse-ort, ålder,
jemte wittnesbörd om theas frågd, hos then Landshöfdin-
ge, inom hwilkens i Nader anförtrödda Lån the ämna at
taga sit hemwist.

Luthersta Presterskapet bör för ingen del, och wid hårdt
answar til görandes, påtruga them sin Embets-tienst, utan
lemna theas frihet oqwald, at, från andra orter, skaffa sig
Prester af sin Religion, til the förättningar, som inom theas
hus förefalla: Men theremot böra Wäre Lutherste Prester,

enär the frivilligt therom anmodas, förrätta theras Brude-
wigslar, efter riktiga bewis om föregången Lysning, och
theras Begräfningar som äro af fremmande Religion, utan
all annan förändring af Swenska Handbotens Formulairer,
än af the ord, hwilka omständigheterna wid hwarje tillfälle
noggsamt utmärka.

På lika sätt måge the äfwen förrätta Barn-dop, om
Föräldrarna thet åstunda, hwilke eljest slielwe kunna döpa
barnen, och sedan wid tillfälle söka sina Lärars confirmacion,
alt som theras Religion thet fordrar.

Til winnande af en pålitelig fullständighet uti Tabell-
Bertet, böra Magistraterna i Städerne och Krono-Fogdarne
å Landet hålla en noga förteckning på alla the Brude-wigslar,
Barna-förlofningar och Dödsfall, som, hos fremmande
Religions-Förwandter, inom theras Districter hända, antin-
gen the betiena sig af egna eller Lutheriska Prestes, när the
på orten icke hafwa egen Församling, och följakteligen icke
egna Tabeller. These Förteckningar insändas wid slutet af
hwarje år til Landshöfdingarne i orterne, som them seder-
mera til wederbörande Consistorier öfwerlemna, at wid
Tabellernes författande låta i akt taga.

Skulle fremmande Trost-Förwandter, under påkom-
mande stufdom, stelswe anmoda Lutheriska Presteskapet
om besök, må thet icke wägras; men i sådana händelser bör
then stuke endast förhållas Försoningens och Rättfärdig-
görelsens Råd på et Evangeliskt sätt, och theras sinnen icke
oroas eller samweten betungas med några Religions twister
och controverfer.

U-ständig Lägerstad å Kyrkogårdar och andra almånna
Begräfnings-platser böra alle af Christen Religion, så hä-
danester som hittils, för sina döda årniuta; Och måge the
äfwen, emot wanlig betalning til Kyrkorne, så bruka Klocker
wid sina Begräfningar, antingen these af Lutheriska eller
theras egna Prestes förrättas.

Forum för Religions-Proceffer blifwer alt framgent,
utan förändring, Wäre och Rikets Hof-Rätter.

Enär sådane omständigheter sig förete, hwarigenom the
fremmande icke kunna undwika at inställa sig för Consi-
storiene, äga the rättighet at begära någon af Fiscals-Embe-
tet, som blifwer närwarande under thet theras saker thestå-
des förhafwas och afgöras.

Förbudet för Wära Luchersta Undersätare at biwista
fremmande Gudstienster, hafwe wi icke kunnat uphäfwa,
emedan ingen, af nyssitenhet at se andras, bör församma
sin egen, utan böte then thet gör Tio Dal. Silfvermynt,
efter omständighetene.

The fremmande Religions-Förwandter skola icke eller
wid sina Gudstienster inlåta andra, än them, som äro af
theras Tros-Bekännelse.

Utaf alt, hwad härutinnan stadgadt och förordnadt är,
blifwer intet gällande angående Judarne. Wi låte för them
utfärda et särskildt Handels-Reglemente, hwarutinnan äfwen
wilkoren af then them förundta Religions-Frihet komma at
utfättas och förklarad.

Wi anbefalle nu härmed Öfwer-Ståthållaren i Stock-
holm och Wära Befalningshafwande i orterne, at, genom
wederbörande, hålla en waksam tilsyn öfwer werckställigheten
af thetta Wärt Nådiga Påbud, afwäria alla misbruk och
tidigt tilkänna gifwa om sådane förspörjas: Äfwen som icke
mindre the, än alle Domare och Executorer, ofördröjeligen
böra befordra the fremmande Religions-Förwandter til åt-
niutande af alt hwad them med rätta tilkommer, och uti
alla, så emellan them inbördes, som emellan them och Wära
Luchersta Undersätare, upkommande Twister och Rätte-
gångar, döma, utan upstos, enligt Lag och Försattningar.

Wi drage theslikes til samtelige Biskopar och Consi-
strier thet Nådiga förtroende, at the med then trohet, the
Öf och Riket skyldige äro, och med then ömhet, theras egna
sam-

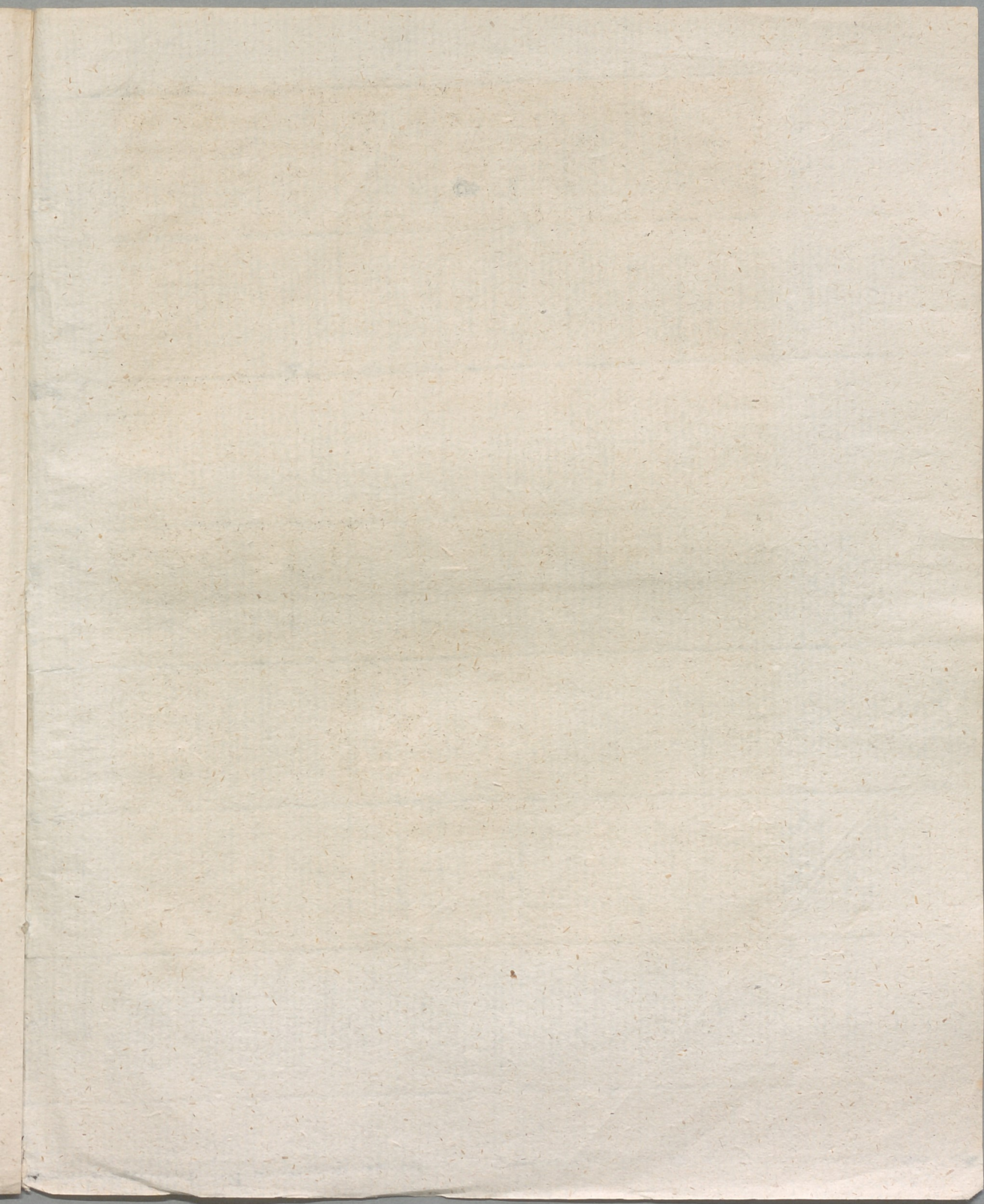
samveten af them fördrå, waka öfwer thet under them ly-
dande Presterskapets upförande, at the, utaf then them
ombetrodde Siälwård, ingen ting försumma, men oc inga-
lunda med sådana saker sig befatta, som til theras omsorg
icke höra.

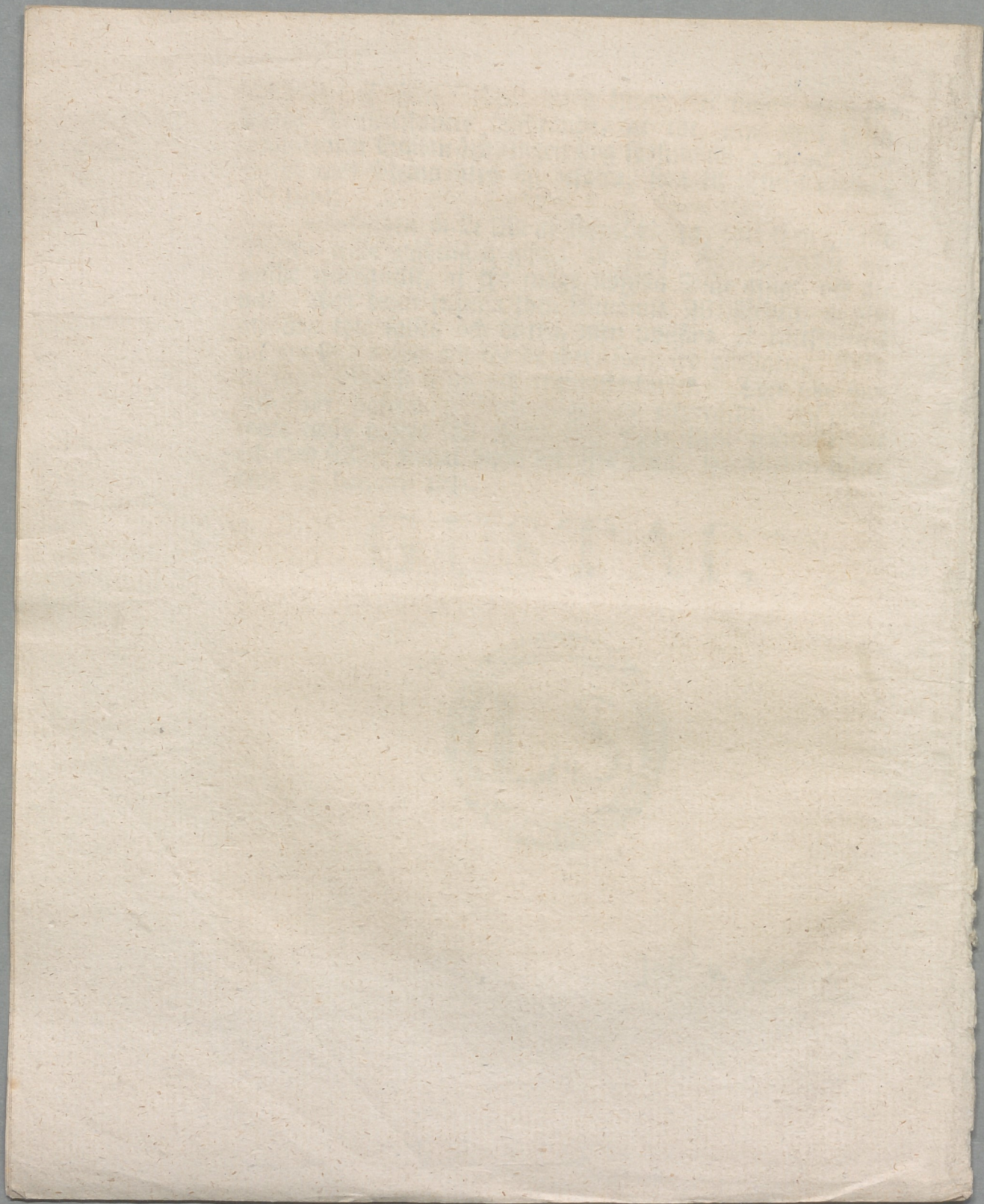
Sluteligen önske Wi af troget hierta, thet then Högste
Guden wille nådeligen gifwa til thesa Författningar sin
milda wälsignelse, at the måge upfylla Wår affigt, och af-
wen i then delen främja then Allmänna Wälsärden, at the
qwäfwä thet falska och bittra, men uplifwa et rättstafvens
nit om Guds ära och the dygder, som äro ofsiljaktige ifrån
en sann Gudsfruktan och mennisko-kärlek. Thet alle som
wederbör hafwa sig hörsamligen at esterrätta. Til ytter-
mera wißo hafwe Wi thetta med Egen hand underskrifwit
och med Wårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott
then 24 Januarii 1781.

GUSTAF.

Joh. v. Heland.

www.books2ebooks.eu